

kamaszSZERELEM

KAMASZszerelem

Azokban a boldog időkben, van ennek már félévszázada is, még menyasszonyok és vőlegények – nem pasik és csajok – népesítették be a Duna-parti sétányokat. A *regula* alól én sem vontam ki magam: volt nekem is egy szende, szép menyasszonyom. Hogy így emlegettük-e egymást, ma már nem tudom. Tény, hogy ez a titulus maradt meg az emlékezetemben. És ma ez az Annamari, lám csak, eszembe jutott.

Álmomban kint jártam a Margitszigeten. Apámat toltam ki Arany János tölgyfái alá, az SZTK által kiutalt kallantyús tolókcocsiban. A Rózsakertnél járhattunk, amikor megállt előttünk egy sétáló család. A szülők és két nagyobbacska gyerek. Az apa és apám néztek egymást. Váratlanul mind a két férfi sírva fakadt.

Valaha egy bérházban, a Bodográf fölött lakott a két család. Azután apám Budára nősült, és jött a háború. A fiú girhes kamasz volt, de a hűgárol nem tudtam levenni a szemem. Mert azt mondanom se kell, hogy ez a boci képű szőkeség lett a menyasszonyom.

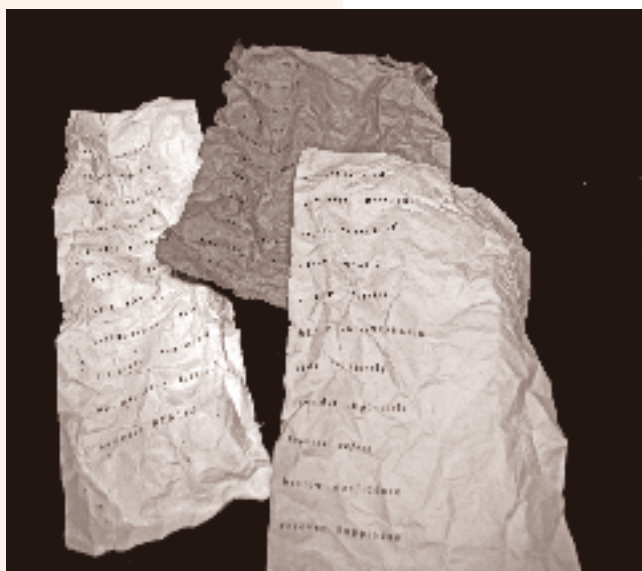
Akkoriban még, ha lehet, a saját utcájukból nősültek a férfie emberek. Annamarit egy tánciskolában, Mimi néninél láttam viszont. Stimmelt minden. Hazakísértem, és attól fogva – igaz, hogy csak hallgatólágon, de – visszavonhatatlanul ő lett a menyasszonyom.

Apám néha mesélt a régi időkről, amikor zsúrokat rendezett – így mondták – a két családl. A férfiak politizáltak, az asszonyok zenéltek. Mondom, stimmelt minden. Egy ízben nagyanyám, Frida néni megkérdezte, hogy mennyi az ócskavas kilója. Vasséknál el lehetett sütni az ilyen vicceket. Az ember feledékeny, de néhány furcsa részlet – ki tudja, miért – megmarad.

Pedig én arra sem emlékszem, hogy megcsókoltuk-e egymást ösztánc után a kapuban. Azokban az időkben egy gyors puszi is sokat, rengeteget számított.

Azután, persze, kitavasodott, én pedig észrevettem, hogy kis arámnak két apró, hegyes cici ágaskodik a blúza alatt. Megsimogatni nem merem, de tangózás közben próbálgattam, hogy – mint mondtuk volt – belép-e a lány. Annamari, igaz, hozzám simult. Csak valahogyan hűvösen, félszegen.

Náluk, a Bodográf fölött, hét végén változatlanul zenélt a család. A fiú vadászkiürtös volt, emlékszem, ezen sokat nevettem. Hogy vajon mire vadászik itt, a Nagykör-

úton. Feljárt hozzájuk egy másik, nálunk idősebb kürtös is, gyanakodtam, hogy Annamari egyre hegyesebb cicije miatt.

Mert ez a Zotyi dörzsölt szeladon volt. A színház mögött, a próbák szünetében megleszte a csúszkáló, hinta-palintázó diáklányokat. Csupa ártatlan szórakozás. Éppen csak belesett a szoknyácskák alá, azután visszaosont, és játszott tovább a harmatos operettekkel.

Mindez rám, persze, nem vonatkozott. A mátkaság intézményétől távol álltak az ilyen és ehhez hasonló bűnös gondolatok. Egy gyűrűs menyasszony – példának okáért – árkon-bokron át, ha törik, ha szakad, szűz maradt. Ezt azokban az időkben fölöttébb méltányolták – mi több, megkövetelték – a férfiak.

Volt olyan kis barátnőm a szigetvilágban, aki apró fiolában tárolta a tulipiros festéket, amit egy óvatlan pillanatban a lepedőre csepegtetett. Így érte el, hogy a férfiak szemében mindvégig ártatlan maradt.

Egy vőlegény, persze, szabad, mint a madár. Én azonban – mire nem képes, ha szerelmes az ember! – ezekhez az íratlan szabályokhoz tartottam magam.

Egészen addig, amíg csak május elsejére hajókirándulást nem hirdetett a gimnáziumom. Leányfalura mentünk, én pedig vittem magammal a menyasszonyomat.

Van valami kis erdő a hajóállomás közelében. Oda, egy tisztásra terítettem le a kabátomat. Megebédeltünk, azután belefészkelte magát az ölembe a lány. Itt tartottunk, amikor megállt fölöttünk egy nyolcadikos. Megállt, és fényképezett.

– Kaptok belőle! – ígérte. Persze, el kellett menni érte. Hogyan jutott el a felvétel Annamarihoz, azt én már, ugye, nem tudom. A bátyjával hozták el, állította. Én pedig hittem neki: ilyenkor ez a legokosabb.

Így ért véget a leányfalui kaland. Jártuk tovább a belvárosi színházakat. Éjjel, hazafelé menet énekeltünk. A kapu alatt néha már szájon csókoltam a menyasszonyomat.

Volt valami cinkosság közte és a két vadászkürtös között. Neveket adtak egymásnak, engem – ki tudja, miért – Don Tütulónak csúfoltak a hátam mögött. Annamari kivirult, asszonyos formái kerekedtek, alig tizennégy évesen. De hát mit tehet, mihez foghat ilyenkor egy kamaszgyerek!

Hát keres magának valakit. Egy másikat, akivel nem bénítja meg a félelem. A saját utcájából ezt is: az enyém, Gyöngyi, a Bodográffal szemben, a páros oldalon lakott.

Pista bácsi hívta fel rá a figyelmemet, a dobos. Ezt – súgta oda a szünetben – megfoghatod! Persze, az ő korosztályába tartozók – mint mondták – szobára vitték a lányokat. Csakhogy közben lett egy világháború, és kéglije – mi már így hívtuk – nem volt senkinek.

Legalábbis este nem. Napközben viszont nem volt senki otthon, ürmöst hoztam, Gyöngyi pedig a Telekiről hanglemezeket. Felkurbliztuk a gramofont, táncoltunk. Sietni kellett, hamar leperegtek a lemezek. Szerelmeskedni pedig – úgy tudtam – csak zenére lehet.

Így múlt el ez az év. Ősszel behívtak katonának, sokáig nem láthattam a menyasszonyomat. Amíg csak ki nem tört Budapesten a forradalom, és el nem ástam a szolgálati fegyveremet.

Úgy volt, hogy együtt vágunk neki a nagyvilágnak. Én már útra készen álltam, de ő, a lány, meggondolta magát és maradt. Azt hittem, hogy ezzel véget ért ez a szerelem.

Hát nem egészen. Az élet rövid, és vannak dolgok, amik egy egész életen át tartanak. Nem kompakt, összefüggő történetek, eltűnnek, feltörnek, újra meg újra, mint a bűvópatak.

Az én históriám is műfajtalán. Nyúlós, mint egy rossz operett. Megírni nehéz, de elhallgatni se lehet.

Már hét éve francia voltam, lett már polgári foglalkozásom, feleségem, gyerekem, amikor, mint kék égből a villám, Ákos, Annamari bátyja bejelentkezett. Akkor még dúlt a vietnámi háború, és ő, a bátyó, amerikai egyenruhában irtotta a bennszülötteket. Az ő kürtszavára kelt és feküdt a Jenki sereg.

Fuldába, ahol állomásozott, kétszer mentem el. Hosszú út volt, hajnalban parkoltam le a laktanya kapujában. Meg kellett várnom, hogy ébresztőt fújjanak a vadászkiürtösök. Körülöttem, az őrségen mindenki magyarul beszélt, azokban az években jobbára ötvenhatosokból állt az amerikai hadsereg.

Valami étteremszerűségben üldögéltünk, Ákos mesélte az életét. Ha leszerel – magyarázta –, egy csapásra amerikai lesz. Kihozathatja a családját. Hogy miért akarná kihozatni őket, azt nem mondta meg.

Második utamra pontosabban emlékezem. 1963 karácsonya volt, amikor Annamari Fuldába érkezett. Ákos addigra már megházasodott, egy mozdonyvezető lányát vette el, menyasszonyom a német családnál lakott.

Hét év alatt – mondják – kicserélődnek a sejtek. Furcsa egy ilyen találkozás hét év után. Igaz, hogy meg voltam illetődve, de Annamari – ki kell mondanom – már nem tetszett nekem.

Hajat mosott – nyilván a tiszteletemre –, de hogyan! Úgy, mint a háború éveiben: esővízbe ecetet és kamillateát csöpögtetett.

Én a kislányommal utaztam, a feleségem kritikus pillanatokban rám tukmálta a gyereket. Úgy volt, hogy vacsorázni megyünk, miután lefektetem. Aztán én – szegény-gyalázat! – elaludtam, lehet, hogy még előbb, mint a gyerek. Másnap pedig Annamária összehajolt és hazament.

Így fejeződött be ez a nagy félreértés. Egy fantazmagória, amiből semmi se lett.

Legalábbis nem olyasmi, amire gondolna az ember. Mert Annamari férjhez ment, alig néhány nappal a nagy nyugati út után. Küldött egy búcsúlevelet, megírta, hogy úgy tervezte: kint marad velem. Nem tudom, hogyan képzelte el a részleteket.

Elfranciásodtam volna hét év alatt? Egyre gyakrabban eszembe jutott, hogy ezek a fuldaiak

– a vadászkiürtös, a mozdonyvezető családja, a mátkám – nem túlságosan okosak. Ákos például nem egyszer meglátogatott. Ilyenkor könnyes szemmel biztatott, hogy a harmadik felvonás még hátravan. Don Tutuló! – kiáltotta, és mélyen a szemembe nézett. Bízjal bennem! Amint leszerellek, kihozatom!

Hogy mit csinált, amikor leszerelt, nem tudom. A levelezésünk megszakadt. Őt, a vadászkiürtöst, soha többé nem láttam viszont. A húgát is csak valamikor a hetvenes évek derekán, amikor először kaptam Magyarországra vízumot.

Zsóka kishúgom akkoriban a Főfotónál, a Mártírok útján dolgozott. Annamari pedig a Filler utcában lakott. Két szép gyerek anyja! Amikor megláttam őket, a lélegzetem is elakadt. Hagyján, hogy a kislány az én valaha volt menyasszonyomra hasonlított. De hogy a fiúcska! Amikor megállt előttem, azt hittem, álmodom, és hogy ez az emberpalánta én vagyok.

– Lehetetlen! – hebegte útban hazafelé a húgom. Pedig úgy látszik, vannak ilyen csodák. Tudomásul vettem: él a Fillér utcában egy kisfiam.

A férjet csak egyszer láttam, a látogatásom utolsó napjaiban. Zömök emberke volt, eredetileg ő is vasutas, de amikor meglátogatott, már biztosításokkal foglalkozott. Ültek az IBUSZ-lakásban, amit béreltem magamnak, az apró ügynök és az én valaha volt, karcsú menyasszonyom. Győzködtek, hogy – mi az nekem! – biztosítsam be tűzkár ellen magam.

Elmúlt megint egy évtized. Akkor már ismét a régi házban éltem. Úgy voltam én is, mint Ciro Alegria öreg indiánja, akinek minden lépése – ha akarja, ha nem – hazafelé vezet. Itthon ért a hír, hogy Annamari férje beteg.

Elmentem még a temetésére is.

Látni akartam a fiút, akiből időközben – úgy hallottam – az Operaház szólótáncosa lett.

Hát a gyerek nem volt ott a kis ügynök búcsúztatásán. Haknizott valahol, így mondták, és nem sikerült kapcsolatba lépni vele.

Én sem lehettem ott szegény apám temetésén. Akkor, az első időkben, a disszidenseknek nem adott beutazó vízumot a hatalom. Most meg, a pénz. Ez a másik nagyhatalom.

Annamária méltóságteljes volt. Így, feketében. Egyedül állt a koporsó mögött, néma bólintással nyugtázta a részvénytulajdonosokat. Húgom úgy tudta, hogy kivándorol, nekem pedig eszembe jutott, hogy még össze sem írtam, amit róla tudok.

Most itt volt a lehetőség. Egy ember élete csak akkor egész, ha íve van. A befejezést nem lehet – nem szabad – kitalálni. A valóság egyébként is felülírja a képzeletet. Megüzentem az özvegynek, hogy szeretnék találkozni vele. Minden félreértésnek hosszú utóélete van.

Egy könyvesboltban adtam neki találgát, a Liteában – úgy gondoltam –, ott nyugodtan beszélgethetünk.

Menyasszonyomat – magamban néha még most is így hívom – meglepte ez a diszkrét környezet. Rendelni akart, mindenáron, és megkérdezte, kétszer is, hogy hol kell kifizetni a sóssüteményeket. Egy *echte* budai úriasszony. Nagyszüleim kertjében láttam utoljára hozzáfoghatót, még kisgyerekként.

Elmondta, hogy igen, Kaliforniába készül, Ákos, a bátyja, már elintézte az engedélyeket. A vadászkürtösből zongorahangoló lett az évek folyamán, és vele éltek a szülők is. A két kisöreg.

Kalifornia lett a harmadik felvonás. *A happy end*. A papa házmester, a mama német nyelvleckéket ad. Most, hogy megöregedtek, Annamari veszi majd át a helyüket.

Ennyi. Lett egy kis csend közöttünk a Liteában. Azután:

– Miért hívtál ide? – kérdezte menyasszonyom.

Valami mást várt volna most is, mint már annyiszor, közös életünk fél évszázada alatt? A rádióban, stílusosan, felcsendült egy operett.

– Hogy miért? – nem mondtam ki, hogy ezért a *fnisért*, Annamari. Hogy meg tudjam írni a történetedet. ■ ■ ■

Ferdinandy György (Budapest, 1935): író, irodalomtörténész.

